

Sosiaaliturvakomitean kokous 5.9.2022

Pankkisali, Aleksanterinkatu 7

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kokouksen asialista

- 09:00 1. Kokouksen avaus ja ohjelma
2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen
3. Työsuunnitelma: Taustoittavien ja linjaavien lukujen käsittely ja päätöksenteko
- 09:15 4. Sosiaaliturvauudistuksen valtiosääntöoikeudellisista reunaehdoista, VN TEAS SOPU-hanke
- 09:30 **5. KESKUSTELUA JA KYSYMYKSIÄ LUVUSTA 1**
- 09:50 6. Sosiaaliturvan kattavuus ja rahoitus, Martti Hetemäki
- 10:05 **7. KESKUSTELUA JA KYSYMYKSIÄ LUVUSTA 2**
- 10:25 TAUKO**
- 10:35 **8. PERIAATEKESKUSTELU (Lukua 5 varten)**
- Uudistuksen tavoitteet (TOIMI-hanke ja asettamispäätös), sosiaaliturvan tarkoitus, tulevan järjestelmän keskeiset periaatteet
- 10:45 9. Kansanedustajajäsenten puheenvuorot (2 min) (ohjeistuksena peilaten uudistuksen oikeudellisiin ja taloudellisiin reunaehtoihin)
- 11:05 **10. KESKUSTELU**
- 11:50 11. Muut asiat
- 12:00 12. Kokouksen päättäminen

Komitean jäsenet

Tarja Filatov
*Sosialidemokraattinen
eduskuntaryhmä*

Riikka Slunga-Poutsalo
*Perussuomalaisten
eduskuntaryhmä*

Arto Satonen
*Kokoomuksen
eduskuntaryhmä*

Katri Kulmuni
*Keskustan
eduskuntaryhmä*

Bella Forsgrén
*Vihreä
eduskuntaryhmä*

Anna Kontula
*Vasemmistoliiton
eduskuntaryhmä*

Anders Norrback
*Ruotsalainen
eduskuntaryhmä*

Sari Essayah
*Kristillisdemokraattinen
eduskuntaryhmä*

Harry Harkimo
*Liike Nyt
-eduskuntaryhmä*

Pysyvät asiantuntijat 1/2

Tommi Laanti
ympäristöministeriö

Ulla Hämäläinen
valtiovarainministeriö

Kimmo Ruth
työ- ja elinkeinoministeriö

Virpi Hiltunen
*opetus- ja
kulttuuriministeriö*

Susanna Siitonen
oikeusministeriö

Outi Antila
Kansaneläkelaitos

Antti Koivula
Työterveyslaitos

Heikki Hiilamo
*Terveys- ja
hyvinvoinnin laitos*

Mikko Kautto
*Eläketurvakeskus
ETK*

Pysyvät asiantuntijat 2/2

Ilkka Oksala
*Elinkeinoelämän
keskusliitto EK*

Anna Kukka
*Kunta- ja
hyvinvointialueyönantajat
KT*

Janne Makkula
Suomen Yrittäjät SY

Pirjo Väänänen
*Suomen Ammattiliittojen
Keskusjärjestö SAK ry*

Minna Ahtiainen
STTK ry

Katri Ojala
Akava ry

Hanna Tainio
Suomen Kuntaliitto

Eija Koivuranta
*SOSTE Suomen
Sosiaali ja terveys ry*

Titta Hiltunen
*Suomen nuorisovalan
kattojärjestö Allianssi ry*

Sari Kokko
Vammaisfoorumi ry

Puheenjohtajisto

Pasi Moisio
puheenjohtaja

Veli-Mikko Niemi
1. varapuheenjohtaja

Heli Backman
2. varapuheenjohtaja

Liisa Siika-aho
3. varapuheenjohtaja

Eveliina Pöyhönen
4. varapuheenjohtaja

Marjaana Maisonlahti
*työllisyyden ja
osaamisen jaosto*

Raimo Antila
*työ- ja
toimintakykyjaosto*

Mikko Horko
asumisen jaosto

Essi Rentola
*tutkimus- ja
arviointijaosto*

Jaana Rissanen
hallintojaosto

Sihteerit ja viestintä

Asiantuntijasihteerit:

Milja Tiainen
*sosiaali- ja
terveysministeriö*

Eeva Vartio
*sosiaali- ja
terveysministeriö*

Susanna Rahkonen
*sosiaali- ja
terveysministeriö*

Maarit Lassander
valtioneuvoston kanslia

Sara Mäkäräinen
*sosiaali- ja
terveysministeriö*

Tekninen sihteeri:

Susanna Polvi
sosiaali- ja terveysministeriö

Inka Syväjärvi
sosiaali- ja terveysministeriö

Viestintä:

Anna Työrinoja
sosiaali- ja terveysministeriö

Työsuunnitelma: Taustoittavien ja linjaavien lukujen käsittely ja päätöksenteko

Johtaja Liisa Siika-aho, komitean 3. varapuheenjohtaja, sosiaali- ja terveysministeriö

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Sosiaaliturvauudistuksen valtiosääntöoikeudellisista reunaehdoista

SOPU-tutkimushankkeen (VN TEAS: 20200476) alustus
Professori Toomas Kotkas, Helsingin yliopisto

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Alustuksen teemat

- 1) Toimeentuloturvan yhdenvertaisuus
- 2) Toimeentuloturvan vastikkeellisuus
- 3) Vähimmäisturvan ja perusturvan välinen suhde

1. Toimeentuloturvan yhdenvertaisuus (1/2)

- Kysymys: Voidaanko eri väestöryhmiä asettaa keskenään eri asemaan?
- Vastaus: Kyllä voidaan, kunhan se tehdään perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuus- ja syrjintäkielto­säännösten ja niiden tulkintakäytäntöjen rajoissa.
- Keskeisiä arviointikriteerejä:
 - 1) Erilaiselle kohtelulle tulee olla **hyväksyttävä peruste** (esim. työllistymisen edistäminen, PL 18 §)
 - 2) Erilaisen kohtelun tulee olla **oikeasuhtaista**

1. Toimeentuloturvan yhdenvertaisuus (2/2)

- Esimerkkejä sallituista erotteluperusteista:
 1. **Ikä** (esim. alle 25-vuotiaiden oikeus työmarkkinatukeen, PeVL 46/2002 vp)
 2. **Ikä** (esim. yli 54-vuotiaiden oikeus muutosturvaan, PeVL 32/2022 vp)
 3. **Oleskeluoikeus** (esim. laittomasti maassa oleskeleva oikeutettu vain ehkäisevään toimeentulotukeen, KHO 2019:62)
- Esimerkkejä kielletyistä erotteluperusteista:
 1. **Alkuperä** (työmarkkinatuen leikkaaminen 10 %:lla maahanmuuttajilta ei ollut hyväksyttävää, PeVL 55/2016 vp)
 2. **Sukupuoli** (vanhempainrahan edullisempi määräytymisperuste miehille ei ollut hyväksyttävää, PeVL 38/2006 vp)

2. Toimeentuloturvan vastikkeellisuus (1/2)

- Kysymys: Voidaanko perusturvaetuuksien saamiseksi asettaa vastasuorituksia?
- Vastaus: Kyllä voidaan, kunhan se tehdään perustuslain 19 §:n säännöksen ja sen tulkintakäytännön rajoissa.
- Keskeisiä arviointikriteerejä:
 - 1) Vastasuorituksella tulee olla asiallinen yhteys etuuteen (PeVL 17/1995 vp).
 - 2) Vastasuoritus voi rakentua sen varaan, että etuudensaaja myötävaikuttaa itse aktiivisesti toimiin työkyvyn tai työllistymisen edistämiseksi.
 - 3) Vastasuoritusten tulee olla toteutettavissa (PeVL 45/2017 vp).

2. Toimeentuloturvan vastikkeellisuus (2/2)

- Kysymys: Olisiko Suomessa mahdollista määrätä etuudensaaja aktivoiviin ”palkattomiin vastasuorituksiin”, kuten Alankomaissa ja Ranskassa?
- Vastaus: Se saattaisi olla valtiosääntöoikeudellisesti hyväksyttävää.
- Keskeisiä arviointikriteereitä:
 - 1) Palkattomille vastasuorituksille tulee olla **hyväksyttävä peruste** = sosiaalinen integraatio
 - 2) Vastasuoritusten tulisi olla **oikeasuhtaisia**
 - a) Vastasuoritukset eivät saisi olla kohtuuttomia ottaen huomioon etuudensaajan toimintakyky, osaaminen, vakaumus, asuinpaikka, jne.
 - b) Vastasuoritusten tulisi olla kestoaltaan rajattuja ja etuudensaajan työkyky olisi arvioitava määräajoin.
 - 3) Euroopan ihmisoikeussopimuksen 4(2) artiklan ”muun pakollisen työn” kieltö

3. Vähimmäisturvan ja perusturvan välinen suhde (1/2)

- Vähimmäisturva (PL 19.1 §) ja perustoimeentulon turva (PL 19.2 §)
- Perustuslakivaliokunta on todennut niiden suhteesta:
 - Vähimmäisturva on **tarveharkintaista**, perusturva lähtökohtaisesti ei (HE 309/1993 vp).
 - Perustoimeentulon turva merkitsee **pidemmälle menevää turvan tasoa** kuin vähimmäisturva (PeVM 25/1994 vp).
 - Ne ovat **itsenäisiä etuuksia**: yksilön **perustoimeentulon turva ei voi muodostua viimesijaisesta turvasta** (PeVM 25/1994 vp).
 - Perusturvaetuuksien taso ei ole välttämättä riittävä, jos etuudensaajan on säännöllisesti turvaututtava toimeentulotukeen (PeVL 48/2006 vp).

3. Vähimmäisturvan ja perusturvan välinen suhde (2/2)

- Kysymys: Voidaanko vähimmäis- ja perusturvaetuuksien taso määrittää euromääräisesti?
- Vastaus: Perustuslakivaliokunta ei ole tätä tehnyt, mutta Euroopan sosiaalisen peruskirjan (ESP) noudattamista valvova Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitea (ESOK) on.
 - Perusturvaetuuksien minimitaso (ESP 12 art.): vähintään 50 % Eurostatin määrittelemästä ekvivalentista käytettävissä olevasta mediaanitulosta (= 845 €/kk Suomessa 2020)
 - Jos perusturvaetuuksien taso on 40–50 % mediaanitulosta, silloin voidaan ottaa huomioon muut etuudet kuten asumistuki ja toimeentulotuki
 - Vähimmäisturvaetuuksien minimitaso (ESP 13 art.): ei saa olla merkittävästi alle 50 % Eurostatin määrittelemästä ekvivalentista käytettävissä olevasta mediaanitulosta

Kiitos!

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

KESKUSTELUA JA KYSYMYKSIÄ LUVUSTA 1

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Sosiaaliturvan kattavuus ja rahoitus

Työelämäprofessori Martti Hetemäki
Helsingin yliopisto
Aalto yliopisto

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Esityksen sisältö

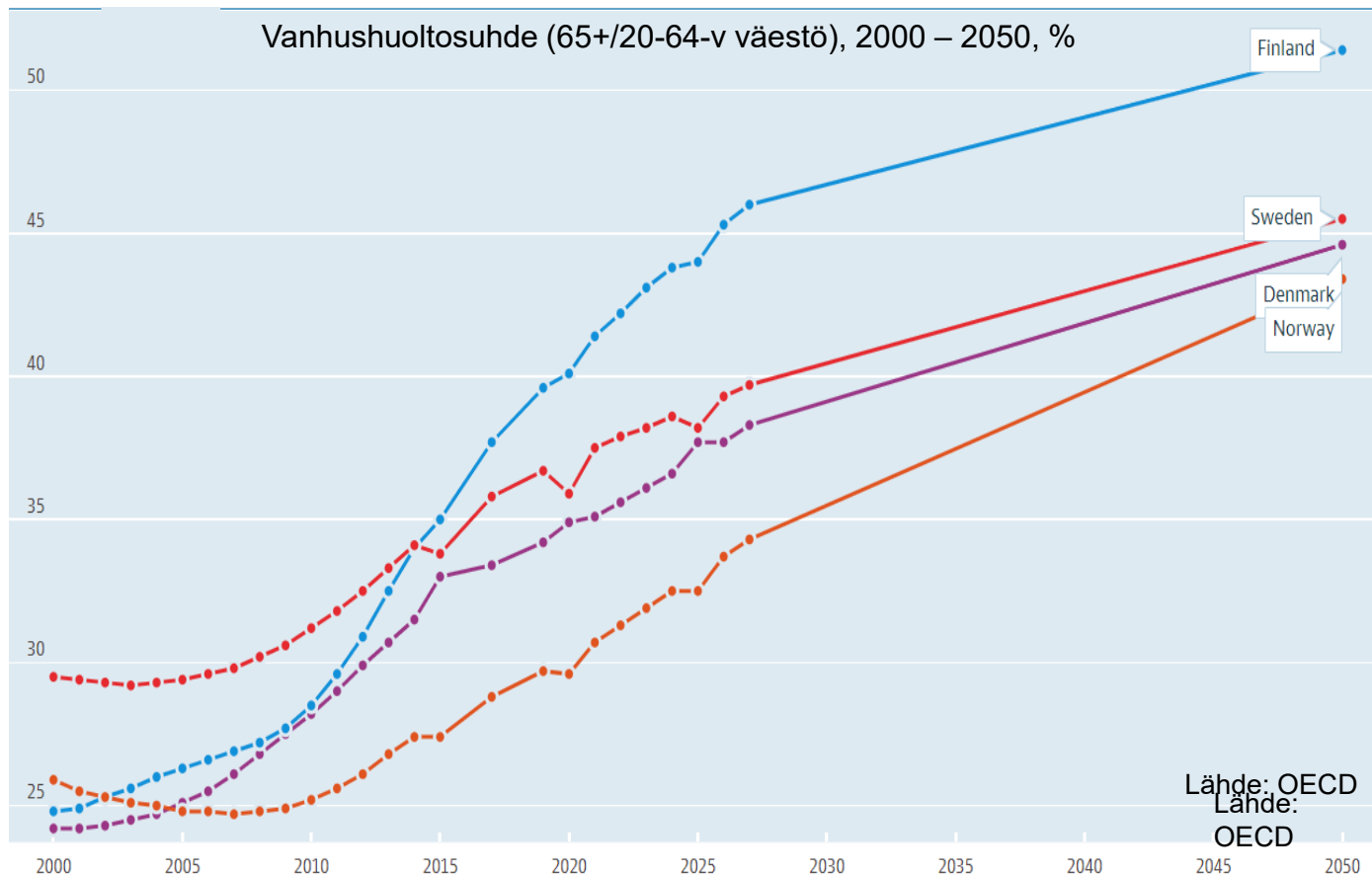
Liite 1: Kv-vertailu

- Paljonko Suomessa käytetään rahaa sosiaaliturvajärjestelmään kansainvälisesti vertaillen?
- Käytämmekö paljon vai vähän?

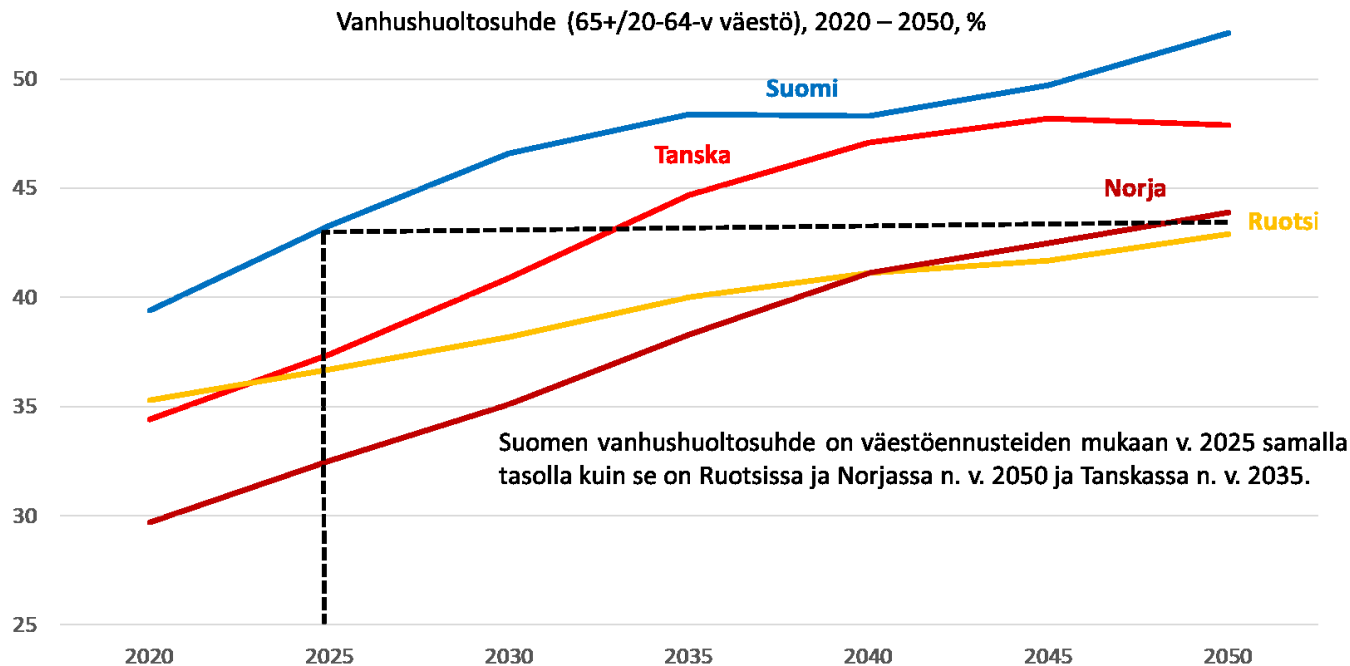
Jää tarkastelun ulkopuolelle

- Tuemmeko sellaisia asioita sosiaaliturvalla, joita yleensä ei tueta?
- Tarvitsisiko jokin kohta lisää tukea?
- Miltä huoltosuhteemme näyttää ja mitä se tarkoittaa sosiaaliturvan kestävyyskannalta?
- Millainen on sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä sosiaaliturva?
- Millainen sosiaaliturvauudistus tarvitaan, jotta voimme vastata väestönmuutoksen haasteisiin?
- Sosiaaliturvan rahoitus / taloudelliset kannusteet palvelujärjestelmän ohjauksena.
- Miten Suomi vertautuu muihin Pohjoismaihin?

Miltä huoltosuhteemme näyttää? (1/2)

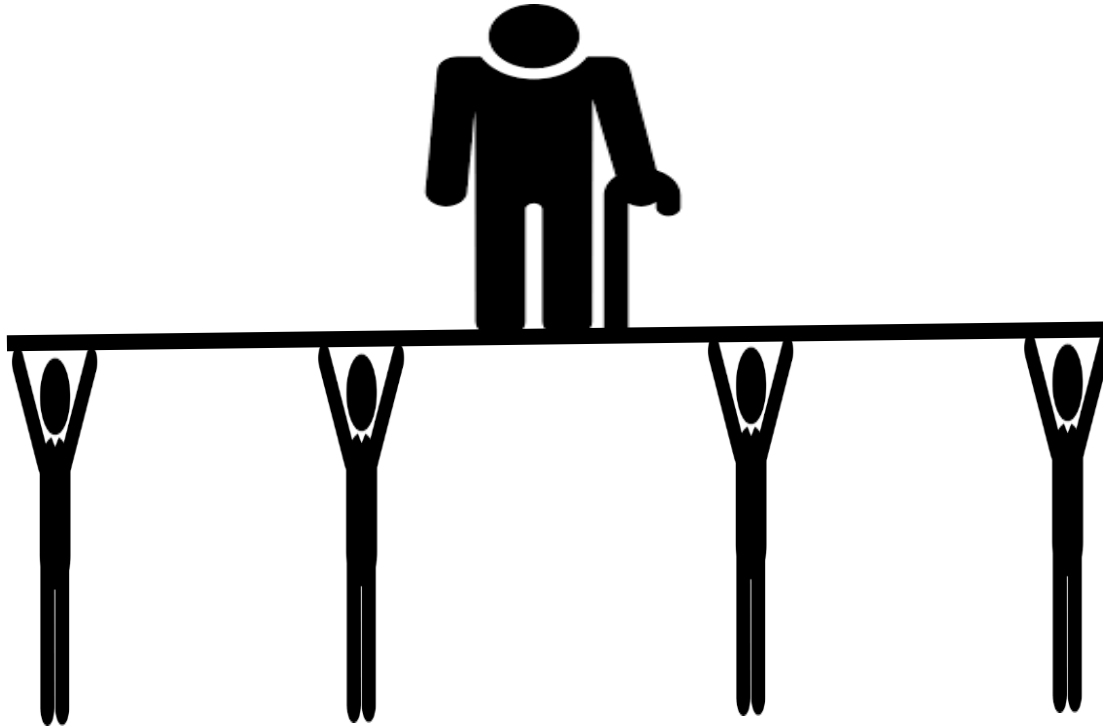

Miltä huoltosuhteemme näyttää? (2/2)

Lähde: Eurostat

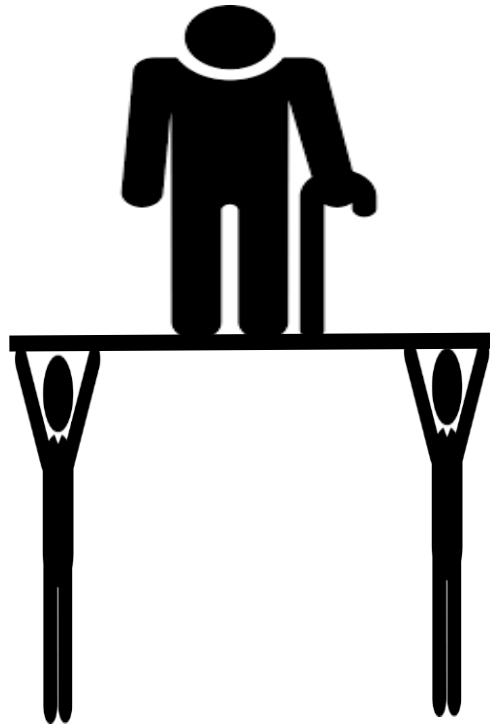
Suomen väestön vanhushuoltosuhte v. 2000: yhtä 65+ kohti neljä 20-64-v

2000

Lähde: OECD

Suomen väestön vanhushuoltosuhte v. 2040: yhtä 65+ kohti kaksi (2,04) 20-64-v 1/2

Millainen on sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä sosiaaliturva?

- Eläkkeiden ja muiden etuuksien rahoitus kestää ikärakenteen muutoksen.

2040

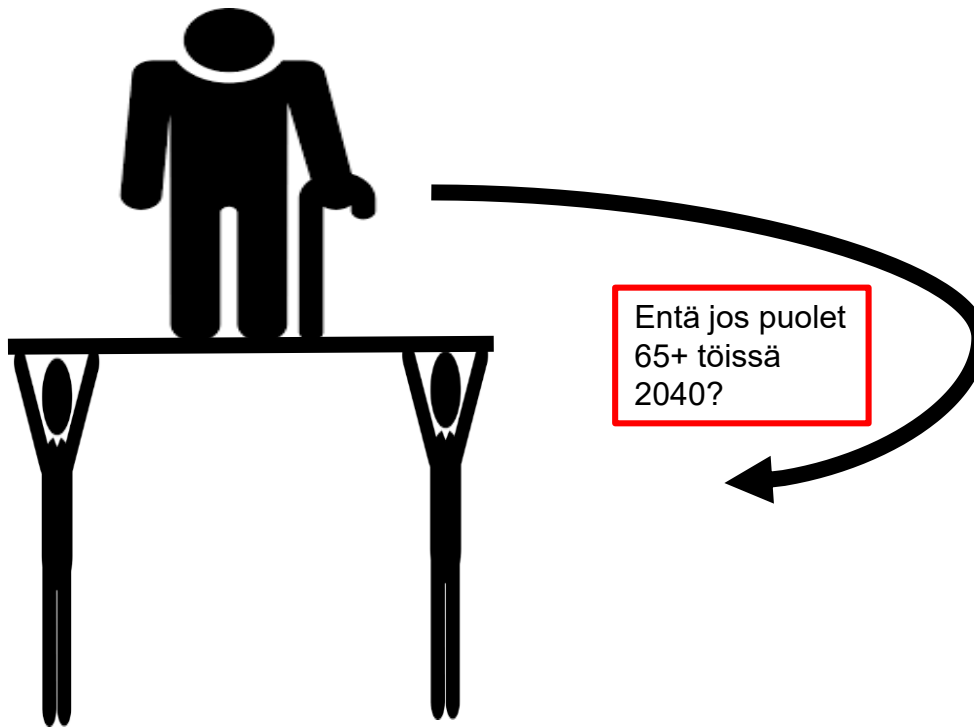
Lähde: Tilastokeskus,
väestöennuste

Suomen väestön vanhushuoltosuhde v. 2040: yhtä 65+ kohti kaksi (2,04) 20-64-v 2/2

Suomen 65+ työllisyysaste oli vain 6 % 2020.

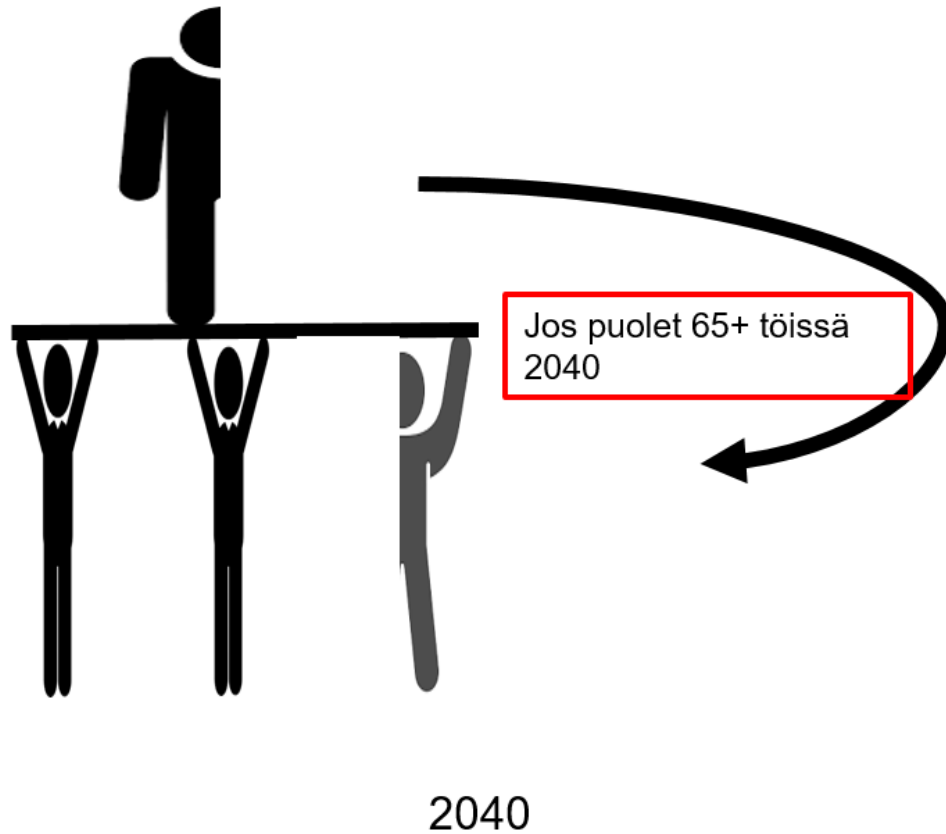
- Kuva olettaa 0 % yksinkertaisuuden vuoksi. Islannin 65+ miesten työllisyysaste oli 50 % 2016.

Lähde: OECD

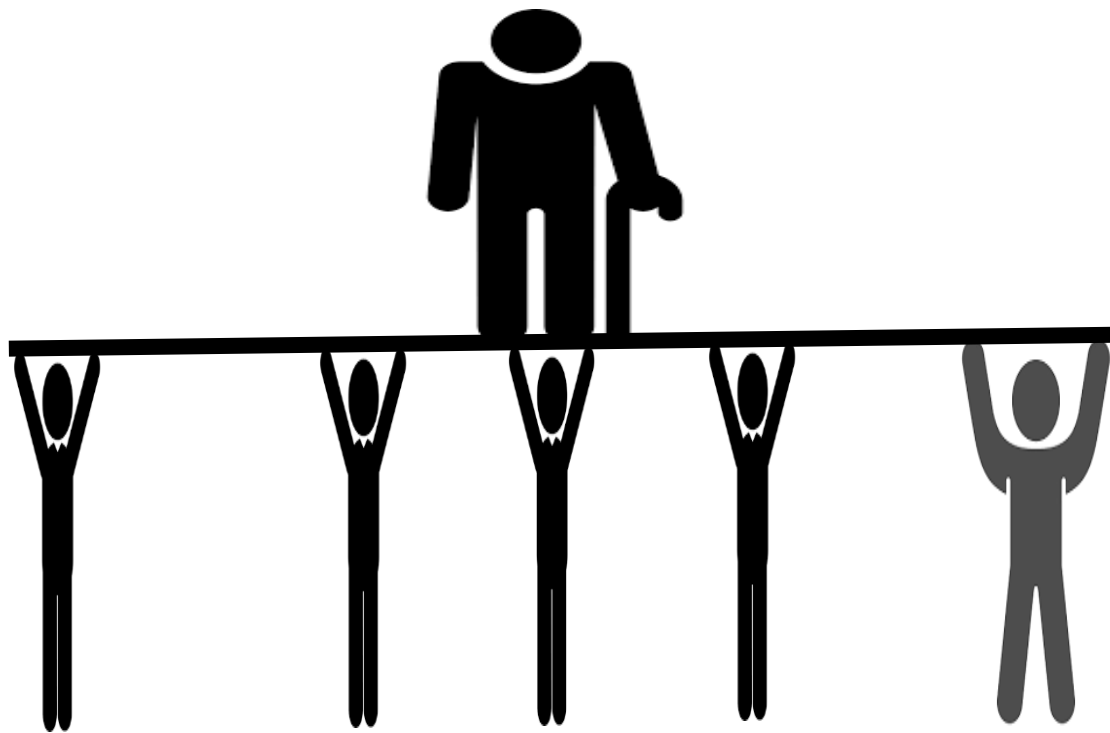

2040

Suomen väestön tosiasiallinen vanhushuoltosuhte muuttuu, jos 65+ on töissä

Kun puolet 65+ töissä, on yhtä ei-työllistä 65+ kohti neljä 20-64-v ja yksi töissä oleva (1/2)

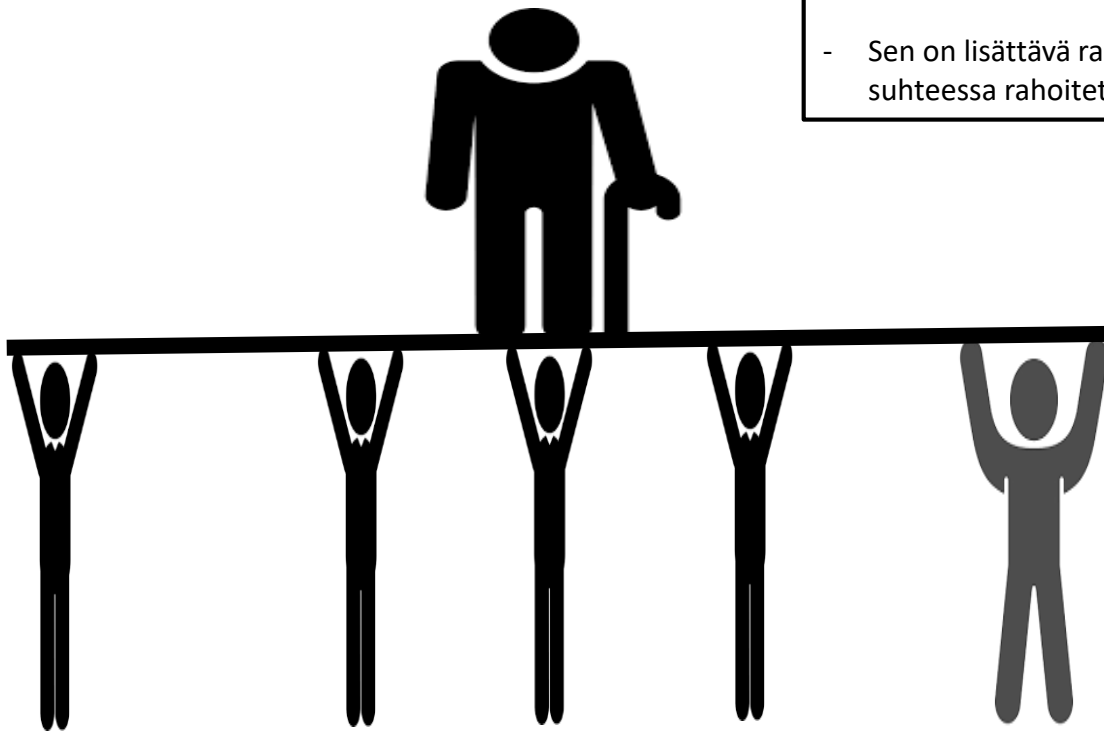

2040

Kun puolet 65+ töissä, on yhtä ei-työllistä 65+ kohti neljä 20-64-v ja yksi töissä oleva (2/2)

Millainen sosiaaliturvauudistus tarvitaan, jotta voimme vastata väestönmuutoksen haasteisiin?

- Sen on lisättävä rahoittajien (työlliset) määrää suhteessa rahoitettavien (ei-työlliset) määrään.

2040

Sosiaaliturvan rahoitus sekä tilimallien ja perustulomallien ongelmat

Sosiaaliturvan rahoitus

- Pohjoismaisen mallin rahoitus perustuu vastikkeellisuuteen ja siihen, että työkykyiset ovat työmarkkinoiden käytössä.
- Se koetaan ilmeisesti kohtuullisen reiluksi ja legitiimiksi.

Tilimallien ongelmat

- Työttömyysriski jakautuu epätasaisesti.
 - Mitä enemmän tili on alijäämäinen, sitä heikommät ovat työn kannustimet.
- Huono-onniset ja/tai heikosti koulutetut jäävät helpommin työmarkkinoiden ulkopuolelle kuin pohjoismaisessa mallissa.

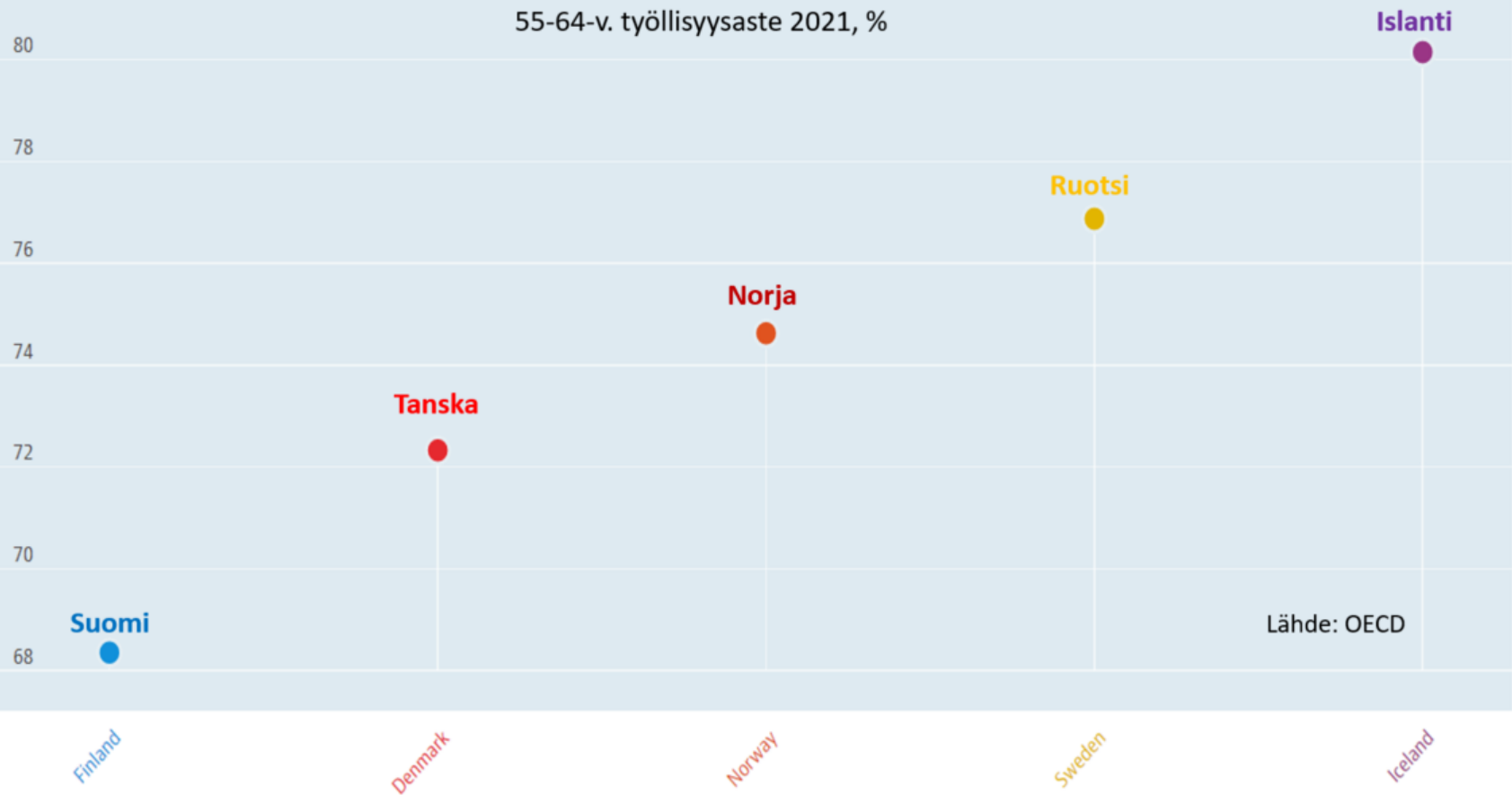
Perustulomallien ongelmat

- Pohjoismaisen mallin muita malleja parempi etuustaso perustuu etuuskien syysperusteisuuteen (vakuutusperiaate).
- Perustulon taso oltava joko korkea tai sitä täydennettävä syysperusteisesti pohjoismaisen mallin mukaisesti.
- Korkea vastikkeeton perustulo todennäköisesti heikentäisi sosiaaliturvan legitiimisyyttä.

Sosiaaliturvan kehittämisessä otettava huomioon yritysten ja työmarkkinoiden toimintaympäristön muutokset (ks. esim. [OECD:n 2021 raportti](#)). Tämä olisi oman esityksen aihe.

Miten Suomi vertautuu muihin Pohjoismaihin? (1/3)

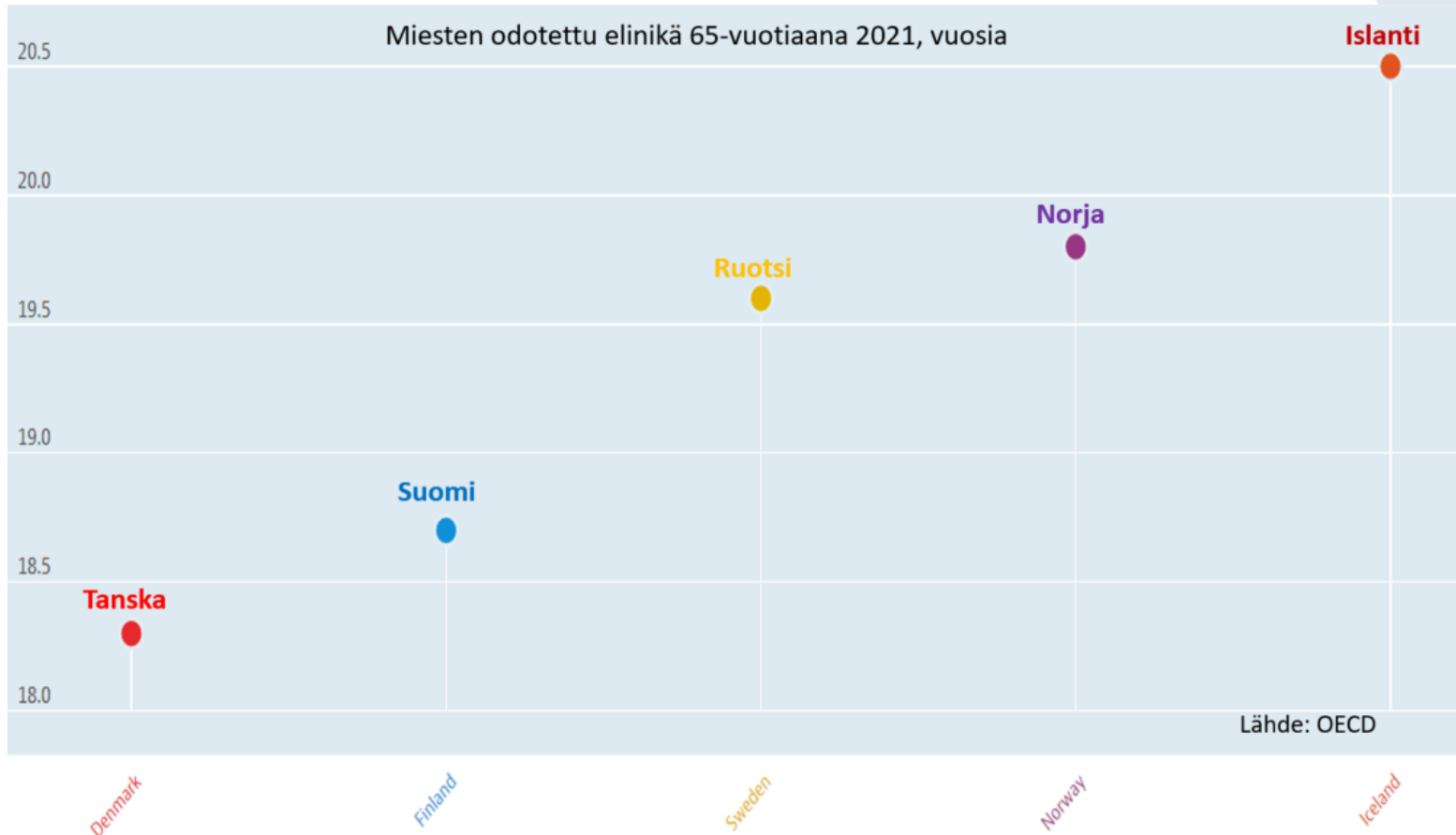
55-64-v. työllisyysaste 2021, %

Miten Suomi vertautuu muihin Pohjoismaihin? (2/3)

Miten Suomi vertautuu muihin Pohjoismaihin? (3/3)

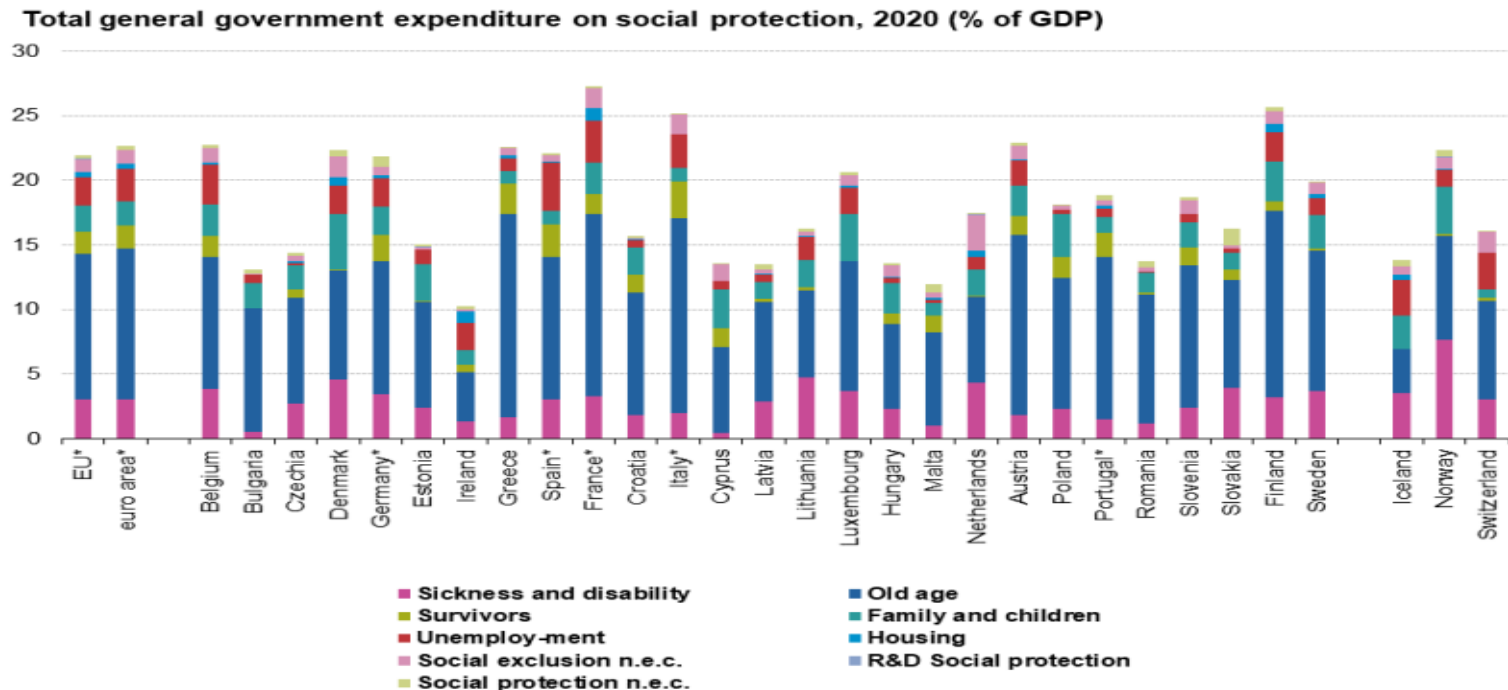

Lopuksi

- Suomen vanhushuoltosuhte on 2025 samalla tasolla kuin se on Ruotsissa ja Norjassa 2050 sekä Tanskassa 2035.
- Ikärakenteen muutos korostaa työurien jatkamisen merkitystä julkisen talouden kestävyyskannalta.
- Huoli työn vähenemisestä automaation takia on vaihtunut huoleen työvoiman puutteesta.

Liite 1: Sosiaaliturvan kansainvälinen vertailu

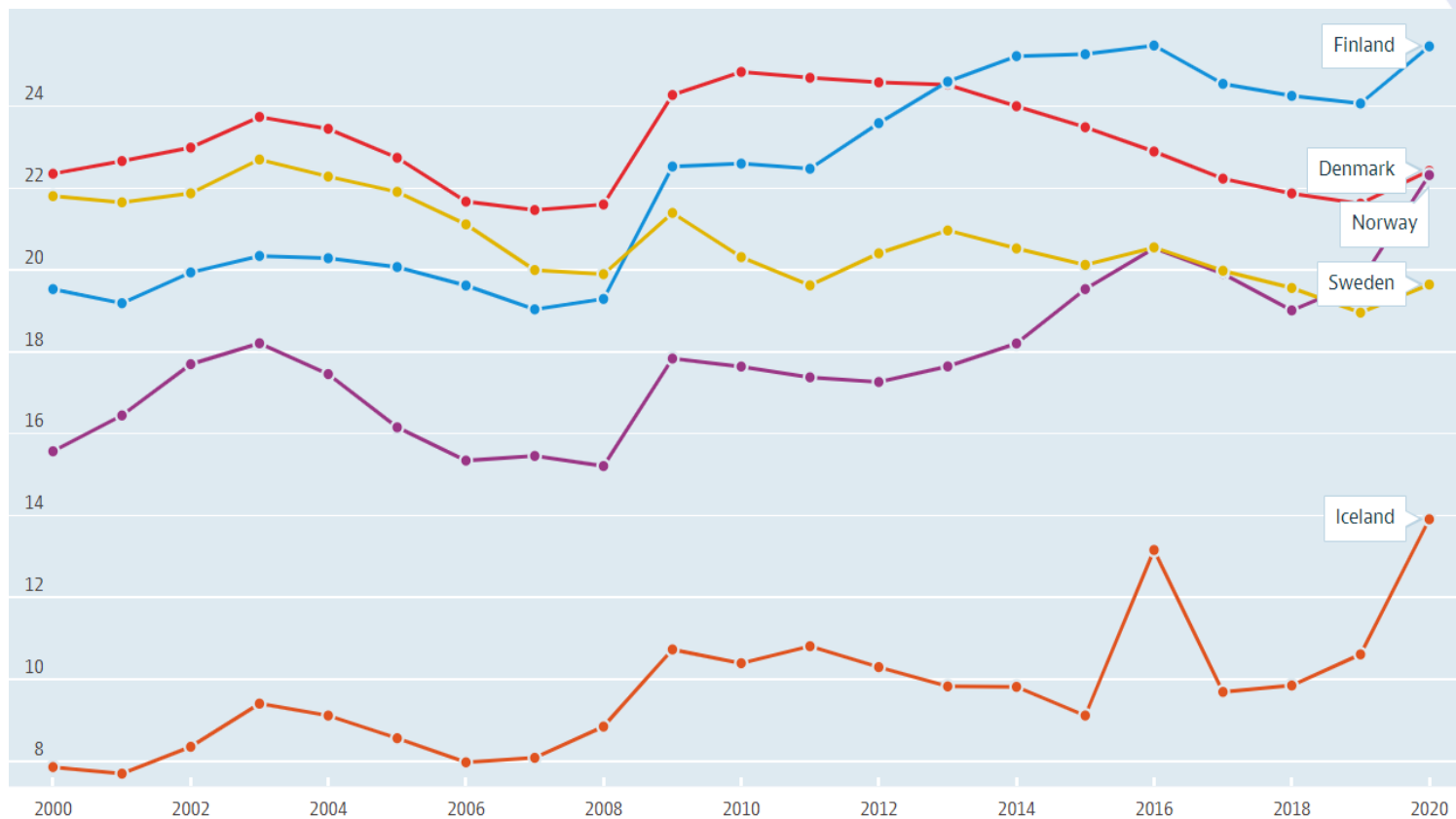
Lukujen vertailukelpoisuutta vähentää se, että monissa maissa etuudet eivät yhtä kattavasti verollisia kuin Pohjoismaissa. Lisäksi monissa maissa yksityisen sektorin ansioeläkkeet eivät ole yhtä kattavasti kuin Suomessa osa julkista sektoria.

* provisional

Source: Eurostat (gov_10a_exp)

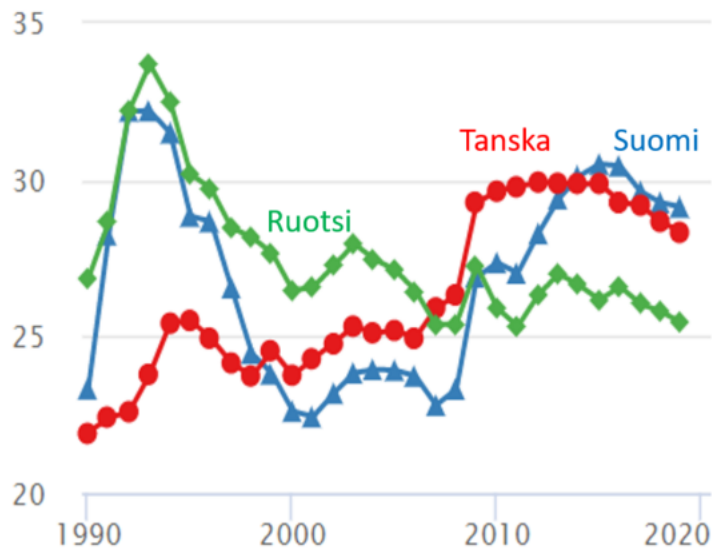
Sosiaaliturvan (social protection) menot/BKT Pohjoismaissa 2000-2020, %

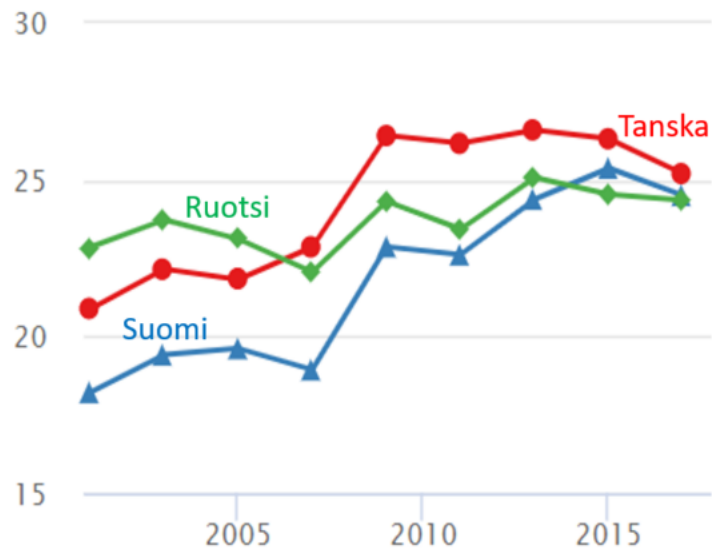
Lähde: OECD

Sosiaalimenojen tason kv-vertailua vaikeuttaa se, että monissa maissa etuudet ovat Suomea laajemmin verottomia. Tämän takia on perusteltua vertailla verojen jälkeisiä nettomenoja.

Public social spending, % of GDP ⓘ

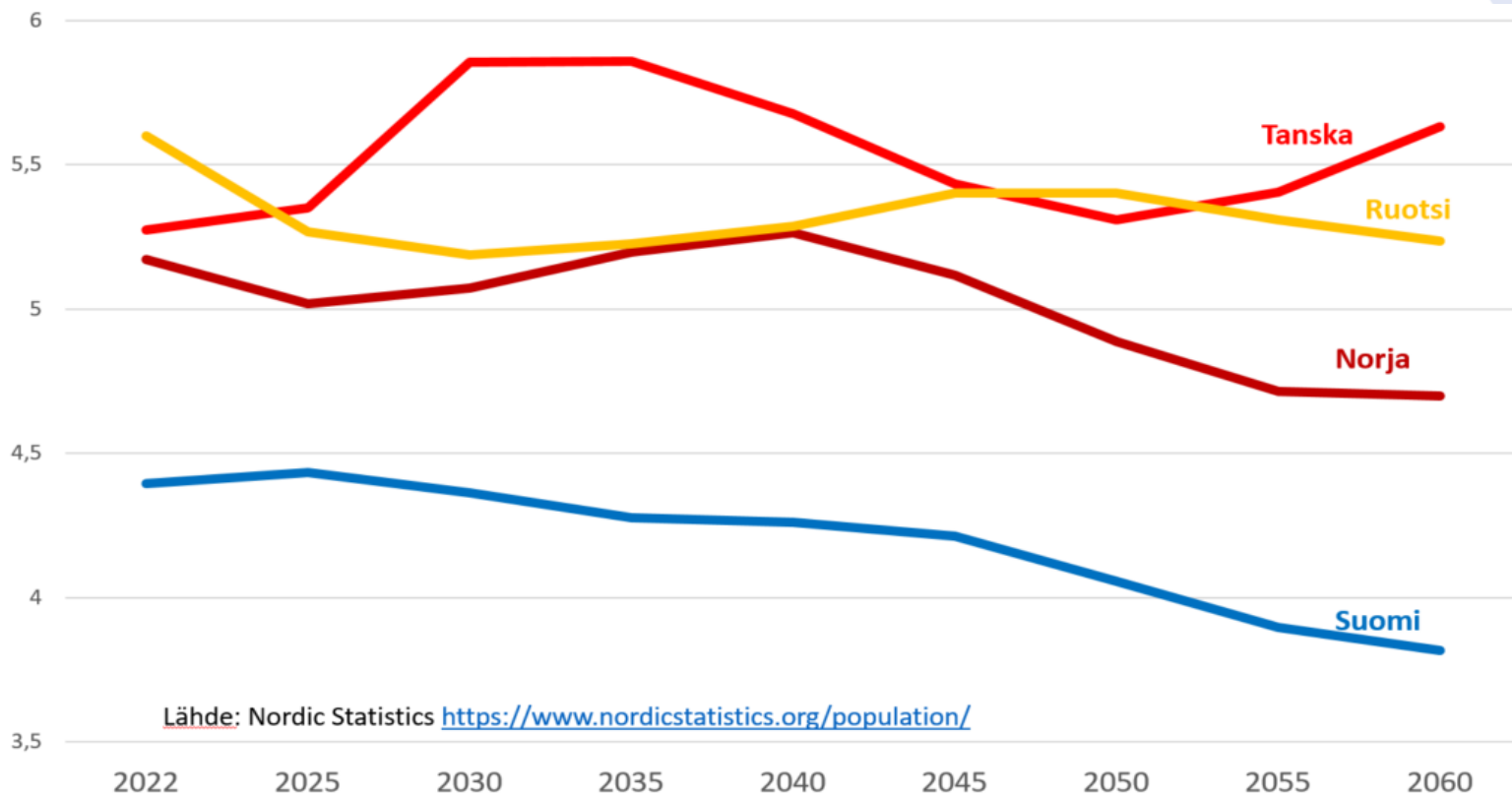
Total net social spending, % of GDP ⓘ

Lähde: OECD

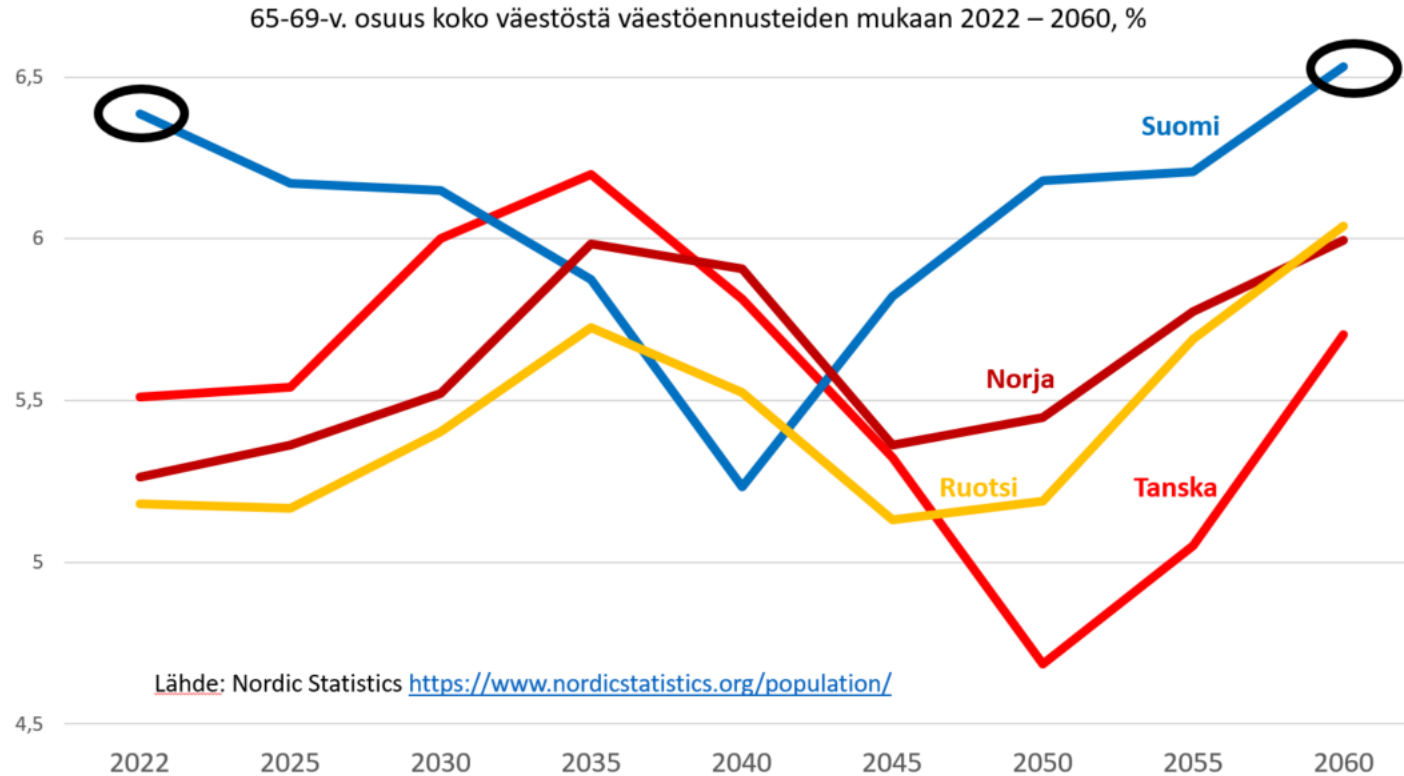
Matala syntyvyys alentaa 0-4-v. lasten väestöosuuden Suomessa alle 4 %:in.

0-4-v. osuus koko väestöstä väestöennusteiden mukaan 2022-2060, %

Lähde: Nordic Statistics <https://www.nordicstatistics.org/population/>

Syntyvyyden tason lasku näkyy 2040 jälkeen 65-69-v. väestöosuuden nousuna.

KESKUSTELUA JA KYSYMYKSIÄ LUVUSTA 2

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

TAUKO 10 minuuttia

Periaatekeskustelu lukua 5 varten (sosiaaliturvan uudistamisen periaatteet)

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Uudistuksen perustelut asettamispäätöksessä

1. Sosiaaliturvajärjestelmän perusta on luotu 1950–1970-luvuilla, minkä jälkeen järjestelmää on kehitetty lukuisin osauudistuksin.
2. Palvelut ja etuudet ovat aikojen kuluessa kehittyneet erilleen.
3. Ikärakenteen muutos lisää entisestään palvelujen tarvetta ja haastaa sosiaaliturvan kestävyyttä.
4. Työn ja teknologian muutosten myötä yhä enemmän vaihtelevat elämäntilanteet ja tulon hankkimisen tavat haastavat järjestelmän joustavuutta.

Uudistuksen tavoitteet asettamispäätöksessä (perustuvat TOIMI-hankkeeseen)

1. Ihmisen näkökulmasta nykyistä selkeämpi ja toimivampi järjestelmä, joka mahdollistaa työnteon ja sosiaaliturvan yhteensovittamisen muuttuvissa elämäntilanteissa.
2. Sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja toimeentulon turvaaminen sosiaalisten riskien kohdatessa.
3. Vastata perustuslain mukaisesta välttämättömän toimeentulon ja huolenpidon velvoitteesta sekä perustoimeentulon turvasta.
4. Vastata osaltaan ihmisten osallisuuden ja merkityksellisyyden tarpeisiin.
5. Tukea työllisyyttä, yrittäjyyttä, aktiivisuutta, ihmisen omatoimisuutta, osallisuutta ja elinikäistä oppimista.
6. Taata ihmisille ennakoitava turva eri elämänvaiheissa ja elämäntilanteiden muutoksissa ilman tarpeettomia katkoja ja hallinnollisia esteitä.
7. Tukea yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien tasapainoa tavalla, joka on sopusoinnussa julkisen talouden ja työllisyyden parantamisen kanssa.

Perustelut, tavoitteet ja mittarit välimietinnössä

Tulisiko välimietinnön luvussa 5 tarkistaa uudistuksen tilannekuva?

- Onko tilannekuva uudistukselle muuttunut asettamispäätöksestä pandemian, sodan, energiakriisin ja syntyvyyden laskun myötä?

Toisella kaudella komitean loppumietinnössä määritellään mittarit uudistuksen tavoitteiden saavuttamisen seuraamiseksi.

Tavoiteltavan sosiaaliturvan periaatteet? (1/2)

- Välimietinnön luvussa 5 käsitellään, millä periaatteilla sosiaaliturvaa lähdetään uudistamaan.
- Seuraavilla dioilla esitellään sosiaaliturvaa koskevia perusvalintoja ja -periaatteita.
- **Ovatko esitellyt perusvalinnat ja -periaatteet mielestänne keskeisiä?**
- **Mitä vaikutussuuntia eri valinnoilla ja periaatteilla olisi?**

Tavoiteltavan sosiaaliturvan periaatteet? (2/2)

Perusvalintoja ja -periaatteita ovat ainakin:

- 1) Täytyykö ensisijaisen sosiaaliturvan saamiselle olla jokin syy (esim. lapsen saaminen, työttömyys, työkyvyttömyys), vai riittääkö pienituloisuus? (syyperusteisuus)
- 2) Asetetaanko henkilölle velvoitteita sosiaaliturvan saamiseksi (esim. työnhaku, opiskelu, palveluihin osallistuminen) vai ei?
- 3) Ensisijaista sosiaaliturvaa täydentävää viimesijaista turvaa kohdennetaan sitä tarvitseville tarveharkintaisesti ja perhe- ja kotitalouskohtaisesti perustuslain ja kansainvälisten sopimusten asettamissa rajoissa. (nykyisin toimeentulotuki)

PL 19 § Oikeus sosiaaliturvaan

- Jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on **oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon**.
- Lailla taataan jokaiselle **oikeus perustoimeentulon turvaan työttömyyden, sairauden, työkyvyttömyyden ja vanhuuden aikana sekä lapsen syntymän ja huoltajan menetyksen perusteella**.
- Julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle **riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut** ja edistettävä väestön terveyttä. Julkisen vallan on myös tuettava **perheen ja muiden lapsen huolenpidosta vastaavien mahdollisuuksia turvata lapsen hyvinvointi ja yksilöllinen kasvu**.
- Julkisen vallan tehtävänä on edistää jokaisen **oikeutta asuntoon** ja tukea **asumisen omatoimista järjestämistä**.

Ensisijaisen sosiaaliturvan perusvalinnat (1/2)

- PL 19.2 § Perustoimeentulon turva sosiaalisissa riskitilanteissa
- Esimerkki A: Ensisijaisen sosiaaliturvan saamiselle täytyy olla jokin syy (esim. lapsen saaminen, työttömyys, työkyvyttömyys). Ensisijainen sosiaaliturva on syyperusteinen ja vakuutusluonteinen.
- Esimerkki B: Ensisijaisen sosiaaliturvan saamiseen riittää pienituloisuus /tulottomuus. Pienituloisuuden /tulottomuuden syytä ei arvioida, eikä ensisijaisen sosiaaliturvan saaminen edellytä syytä.

Ensisijaisen sosiaaliturvan perusvalinnat (2/2)

Kehitetäänkö perusturvaa ja ansioturvaa samojen vai eri periaatteiden pohjalta?

- Esimerkki A: Sekä perusturva että ansioturva ovat syyperusteisia ja vakuutusluonteisia. Perusturvaa ja ansioturvaa kehitetään samaan suuntaan.
- Esimerkki B: Perusturvan saamiseen riittää pienituloisuus /tulottomuus. Ansioturva on syyperusteinen ja vakuutusluonteinen. Perusturva ja ansioturva eriytyvät toisistaan.
- Esimerkki C: Sekä perusturvan että ansioturvan saamiseen riittää pienituloisuus /tulottomuus.

Kysymys velvoittavuudesta

- Asetetaanko henkilölle tietyissä tilanteissa velvoitteita sosiaaliturvan saamiseksi (esim. työnhaku, opiskelu, palveluihin osallistuminen) vai ei?
- Jos asetetaan ja velvoite ei täyty, se voi johtaa etuuden epäämiseen tai etuuden tason laskemiseen.
 - Esimerkki A: Asetetaanko velvoitteita ensisijaisen sosiaaliturvan perusturvan saamiseksi vai ei?
 - Esimerkki B: Asetetaanko velvoitteita ensisijaisen sosiaaliturvan ansioturvan saamiseksi vai ei?
 - Esimerkki C: Asetetaanko velvoitteita viimesijaisen sosiaaliturvan (nykyisin toimeentulotuen) saamiseksi vai ei?

Muita perusvalintoja ja -periaatteita

- Asumisen tukemista koskevat
- Viimesijaista turvaa koskevat
- Lasten sosiaaliturvaa ja elatusta koskevat
- Palvelujen merkitystä koskevat
- Käsitellään komitean myöhemmissä kokouksissa.

Sosiaaliturvan uudistamisen periaatteet keskipitkällä aikavälillä?

- Etuuksien ehdot rakentuvat tietyille periaatteille – Kun periaatteista päästään riittävään yhteisymmärrykseen, voidaan lähteä rakentamaan etuuksien ehtoja ja valmistelemaan lainsäädäntöä.
- Perusturvaetuuksien yhtenäistäminen ja yhdistäminen yhden perusturvaetuuden kattokäsitteen alle siten, että perusturvaetuudet säilyvät syyperusteisina ja siten niiden ehdot eroavat toisistaan
- Tarkasteltava eri perusturvaetuuksien tasot, kestot, maksupäivät, suhde ansioturvaan, asumistukeen ja toimeentulotukeen, ovatko opintoraha ja työkyvyttömyyseläke mukana jne.
- Mitä muutosta tavoitellaan?

Kansanedustajien puheenvuorot

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

KESKUSTELU

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Muut asiat

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kokouksen päätös ja palaute kokouksen onnistumisesta

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET